

Kiegészítő javaslatok az Európai Bizottság felé
a „Küzdelem az adócsalás és az adókikerülés ellen
(A Bizottság hozzájárulása a 2013. május 22-i Európai Tanács számára)”
című anyaghoz

1. A nemzeti adóhatóságoknak – ténylegesen és nem csak a jelszavak szintjén (!) – olyan, család ügyletekben részt vevő és **haszonhúzóknak minősülő** adózók vizsgálata felé kell elmozdulnia, amelyek vonatkozásában az **adómegállapítások behajtása valós esélyt jelent**. Az ilyen típusú vizsgálatok részarányát jelentősen meg kell növelni. A jelenlegi rendszerben – a statisztikai mutatóknak való megfelelés elsődleges szempontja miatt – **az éves szintű adómegállapítások túlnyomó része már eleve behajthatatlan követelést jelent**, mert az adóhatóság(ok) a könnyebb ellenállás irányába elmozdulva a jelentős összegű adómegállapításukat jellemzően fantom- vagy már fantomizálódott cégek vonatkozásában teszik meg.

Amennyiben a legnagyobb piaci szereplők ugyanolyan elbánásban részesülnének az adóhatóságok részéről, mint bármely más adózó, az jelentős hatással lenne a költségvetési bevételekre, és számottevő mértékben fehéritené a gazdaságot. Az adóhatósági eredményességi mutatóknak és ösztönzőknek is ezekhez a tényezőkhöz kellene igazodniuk.

2. **Hálózatelemzési módszer alkalmazásával**, arra felkészült és tapasztalt szakemberek bevonásával jelentős mértékben vissza kell szorítani egy-egy szektor fertőzöttségét és **fel kell számolni** annak elsőrendű okát, az adott szektor szervezett adócsaló hálózatait. Ekkor tehát egy (pl. cukorkereskedelmi) **szektor teljes spektruma** kerülne egy komplett ellenőrzési projekt homlokterébe, ahol minden létező ellenőrzési (és lehetőség szerint nyomozási) technikát felhasználva, s a nemzeti és uniós információbázisok adatai lehetőségeket maximálisan kihasználva történne meg a fertőzött terület átvilágítása, a szervezett adócsalási rendszer leleplezése, s szervezőinek a kiszűrése.

A hálózatelemzési technika lényege a komplex szemléletmód és komplex vizsgálati módszerek alkalmazása, ami az eddigieknél sokkal **közvetlenebb és szélesebb körű együttműködésre** épít, mind nemzeti, mind országok közötti, mind uniós szinten.

3. A célok elérése érdekében elengedhetetlen a **tagállami adóhatóságok szervezeti és irányítási rendszereinek a modernizálása**, új szemléletmód meghonosítása. Például a szervezett hálózatok feltárása érdekében indokolt mátrix típusú szervezeteket létrehozni az adóhatóságokon belül.

4. A régi tagállamok (EU15) eljárási rendjének bizonyos elemeit összevetve a periféria országainak adóeljárási szabályaival (és az elérni kívánt céllal), sürgősen meg kell kezdeni a jelzett célok elérését megnehezítő **bürokratikus, adminisztratív akadályok lebontását**, különös tekintettel az ellenőrzési határidőkre, valamint a hatásköri és illetékességi szabályokra.

5. A tagállami együttműködések jelenleg preferált formái mellett (közösségi /SCAC/ megkeresések, VIES adatbázis használata, ritkán előforduló közvetlen egyeztetések két ország hatóságai között) a jövőben a határokon átnyúló láncolatok ügyletek (sőt hálózatok) feltárása érdekében nagyobb hangsúlyt kell helyezni a **tagállamok adó- és nyomozó hatóságai közötti rendszeres és közvetlen kapcsolatfelvételre**, a nagyobb szabású ügyeket tekintve pedig a **folyamatos együttműködésre**. A hierarchia magas szintjén megvalósuló koordinációs és egyeztetési mechanizmusok mellett eredményességet növelő tényező lehet az effektív ellenőrzési tevékenységet végző szakemberek (adórevizorok) közvetlen együttműködése is, ezért ahol erre igény és lehetőség van, a szükséges vezetői és infrastrukturális támogatást biztosítani kell. Különösen fontos erősíteni az imént említett együttműködési formákat például a román-magyar és a szlovák-magyar viszonylatokban, amelyek közötti feketekereskedelem e három állam (Románia, Magyarország, Szlovákia) költségvetését (főként a határokon átnyúló áfacsalások révén) éves szinten több ezer milliárd forinttal (akár 10-20 milliárd euróval) terheli meg.

6. Az Európai Unió több országában is megkerülhetetlen gátja az adóügyek szektorsemleges elintézésének, ill. az ellenőrzési rendszerek diszkrimináció nélküli működtetésének a politikai-gazdasági-közigazgatási vezetői összefonódások rendszere, ami egyben a korrupció táptalaja. Sürgősen **ki kell tehát dolgozni azokat az uniós irányelveket vagy kötelező szabványokat, amelyek függetleníthetik a közigazgatási szerveket a káros gazdasági és politikai befolyásolásoktól**, s ésszerű kereteken belül (üzleti érdekeket nem sértve), törekedni kell ezen szervek, s az irányukban megnyilvánuló „lobbi tevékenység” átláthatóvá tételére, s az alkotmányos szervek általi fokozott felügyeletére.

7. Javítani kell a Fiscalis-programok hatékonyságát. Az adóhatósági tisztviselők széles körét érintően hozzáférhetővé kell tenni a programok keretében szervezett rendezvények produktumait, hogy azok a napi működés során, egyedi ügyekben is felhasználhatóvá váljanak.

Célszerű Fiscalis-típusú összejöveteleket rendezni konkrét ügyek, konkrét adócsaló hálózatok feltárása okán, kimondottan az érintett országok köztisztviselőinek (ügygazdáinak) a közreműködésével. Ezeken a találkozókön célzottabban, többféle hatóság bevonásával valósulhatna meg az együttműködés.

Budapest, 2013. 05. 16.

Horváth András